

בן מי זה הנער ???

ראוי שיתחתן עם המלך, ואבנר לא ידע מענה ע"ז, כי כבוד ישי לא נודע אז :

4. רש"ש נ"ה

(נה) בן מי זה הנער - וכי לא היה מכירו? והלא כתיב ויאהבהו מאד ויהי לו נושא כליו (לעיל ט"ז) אלא ראהו מתנהג בטכסיסי מלכות אמר שאול אם בא ממשפחת פרץ מלך יהיה שהמלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין ממחין בידו ואם ממשפחת זרח בא חשוב יהיה אמר לו דואג עד שאתה שואל אם בא ממשפחה שיהא הוא הגון למלכות אם לאו שאל אם ראוי לבא בקהל אם לאו שהרי מרות המואביה בא אמר לו אבנר שנינו עמוני ולא עמונית אמר לו דואג אם כן ממזר ולא ממזרת אמר לו כאן נאמר על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים (דברים כ"ג ה') ואין דרך אשה בכך א"ל היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים ונשים לקראת נשים נשתתק אבנר, אמר לו שאול:

5. מהר"י קרא

כן הוא מפורש במדרש ומבסי' יבמות, **אבל על יישוב המקרא בלא מדרשו איני יכול לעמוד**, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו

6. גמ' בבא בתרא טו.

ת"ר ... שמואל כתב ספרו ושופטים ורות... אמר מר... שמואל כתב ספרו. והכתיב: ושמואל מת! דאסקיה **גד החוזה ונתן הנביא**.

7. דהיי"א כט:כט

וְדַבְּרֵי דְוִיד הַמֶּלֶךְ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הָנִים כְּתוּבִים עַל דְּבַרֵי שְׁמוּאֵל הָרִאשֹׁנָה וְעַל דְּבַרֵי נְתָן הַנְּבִיא וְעַל דְּבַרֵי גֹד הַחֲזָה :

1. רלב"ג שמואל א פרק יז פסוק נה

(נה) בן מי זה הנער אבנר - רבים יתמהו איך יתכן שלא ידע שאול בן מי הוא וכבר ספר במה שקדם שכבר שלח שאול מלאכים אל ישי שישב דוד עמו?

2. רלב"ג שמואל א פרק יז פסוק נה

וידמה כי המלך לרוב עסקיו ולרוב הבאים לפניו לא יוכל להכיר כל אחד מהם בפרט. ויתבאר מתשובת דוד לו ששאלת שאול לא היתה רק לדעת מי הוא כדי שיתבאר לו מאי זו משפחה הוא כי כבר הבטיחהו שיתן לו בתו לאשה והנה מזה הענין נתישב דוד למלכות כי זה היה סבה ששמהו שאול על אנשי המלחמה ונתבאר טוב הצלחתו ומזה המקום הסכימו לשים אותו למלך עליהם ולזה תמצא שאמרו לו כל שבטי ישראל גם אתמול גם שלשום בהיות שאול מלך עלינו אתה הייתה המוציא והמביא את ישראל ברוך ה' אשר לו נתכנו עלילות:

3. מלבי"ם שמואל א פרק יז פסוק נה

וכראות שאול וכו' בן מי זה הנער אבנר. האלהיים יאמרו (להסיר הפליאה על שאול ששאל על אבי דוד והוא כבר ידע כי הוא בן ישי כנ"ל סי' טז) כי עת יופיע האור האלהי ויבקע כשחר אורו על איש הרוח, אז יתהפך לאיש אחר, כי קרן אור פניו, והוד והדר לפניו, ומצד זה בעת התלבש דוד רוח גבורה וזהר אלהי לא הכירו שאול עתה, וידרוש לאמר מי האיש הרוח הלז. אולם לפי הפשט, אחר ששאל הבטיח לתת את בתו להמנצח את הפלשתי, אז תיכף בהתנדב דוד ללחום אתו עלה על לבו כי בהכרח יצטרך לשלם נדרו ולתת לו את בתו, ולכן דרש תיכף על כבוד בית אביו, לא לדעת שמו, כי ידע ששם אביו ישי, רק לדעת יחוסו ומעלתו. ואמרו בן מי זה הנער אבנר, הוא, אם אביו מיוחס נכבד ונשוא פנים

Yevamot 76b-77a

Gemara: Whence are these laws inferred? — R. Johanan replied: Scripture stated, And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said into Abner, the captain of the host: 'Abner, whose son is this youth?' And Abner said: 'As thy soul liveth, O King, I cannot tell'. But did he not know him? Surely it is written, And he loved him greatly; and he became his armour bearer! — He rather made the inquiry concerning his father. But did he not know his father? Surely it is written, And the man was an old man in the days of Saul, stricken in years among them; and Rab or, it might be said, R. Abba, stated that this referred to the father of David, Jesse, who came in with an army and went out with an army! — It is this that Saul meant: Whether he descended from Perez, or from Zerah. If he descended from Perez he would be king, for a king breaks for himself a way and no one can hinder him. If, however, he is descended from Zerah he would only be an important man....

Doeg the Edomite then said to him, 'Instead of enquiring whether he is fit to be king or not, enquire rather whether he is permitted to enter the assembly or not!' 'What is the reason?' 'Because he is descended from Ruth the Moabitess'.

Said Abner to him, 'We learned: An Ammonite, but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess!'

But in that case a bastard would imply: But not a female bastard?'

It is written mamzer [Which implies] anyone objectionable'.

'Does then Egyptian exclude the Egyptian woman?'

'Here it is different, since the reason for the Scriptural text is explicitly stated: Because they met you not with bread and with water; it is customary for a man to meet [wayfarers]; It is not, however, customary for a woman to meet [them]'.

'The men should have met the men and the women the women!'

He remained silent

Thereupon the King said, 'Inquire thou whose son the stripling is'. Elsewhere he calls him youth; and here he calls him, stripling! — It is this that he implied, 'You have overlooked an halachah,' go and enquire at the college!' On enquiry, he was told: An Ammonite, but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess. As, however, Doeg submitted to them all those objections and they eventually remained silent

He desired to make a public announcement against him. Presently [an incident occurred]: Now Amasa was the son of a man, whose name was Ithna the Israelite, that went in to Abigail the daughter of Nahash, but elsewhere it is written, Jether the Ishmaelite! This teaches, Raba explained, that he girded on his sword like an Ishmaelite and exclaimed, 'Whosoever will not obey the following halachah will be stabbed with the sword; I have this tradition from the Beth din of Samuel the Ramathite: An Ammonite but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess'!

The difficulty, however, still remains! — The following interpretation was given: *All glorious is the king's daughter within.*

8. יבמות עו:-עז.

גמ'. מנא ה"מ? א"ר יוחנן, דאמר קרא: +שמואל א' י"ז נה+ וְכִרְאוֹת שָׂאוֹל אֶת דָּוִד יֵצֵא לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי אֲמַר אֶל אַבְנֵר שֶׁר הַצָּבָא בֶן מִי זֶה הַנָּעַר אַבְנֵר וַיֹּאמֶר אַבְנֵר חֵי נַפְשֵׁךָ הַמֶּלֶךְ אִם יִדְעָתִי, וְלֹא יָדַע לִיה? וְהַכְּתִיב: +שמואל א' ט"ז+ [וַיָּבֵא דָּוִד אֶל שָׂאוֹל וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו] וַיִּאָּהֲבֵהוּ מְאֹד וַיְהִי לוֹ נֹשֵׂא כְלָיִם! אלא **אאבוה קא משאיל**. ואביו לא ידע ליה? והכתיב: +שמואל א' י"ז+ [וַיָּדוּד בֶּן אִישׁ אֶפְרַתִּי הָזֶה מִבֵּית לָחֶם הַהוּדָה וְשָׁמוֹ יֵשִׁי וְלוֹ שְׁמֹנֶה בָּנִים] וְהָאִישׁ בִּימֵי שָׂאוֹל זָקֵן בָּא בְּאֶנְשֵׁים, וְאָמַר רַב וְאִיתִּימָא רַבִּי אַבָּא: זה ישי אבי דוד, שנכנס באוכלוסא ויצא באוכלוסא! ה"ק שאול: **אי מפרץ אתי, אי מזרח אתי? אי מפרץ אתי - מלכא הוי, שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו, אי מזרח אתי - חשיבא בעלמא הוי...**

א"ל דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו. מ"ט? דקאתי מרות המואביה.

א"ל אבנר, תנינא: עמוני - ולא עמונית, **מואבי - ולא מואבית.**

(דואג) אלא מעתה, **ממזר - ולא ממזרת!**

(אבנר) ממזר כתיב, מום זר.

(דואג) מצרי - ולא מצרית!

(אבנר) שאני הכא, דמפרש טעמא דקרא: +דברים כ"ג+ על דבר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בְּלָחֶם וּבַמַּיִם, דרכו של איש לקדם, ולא דרכה של אשה לקדם.

(דואג) **היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים, ונשים לקראת נשים!**

(אבנר) אישתיק.

מיד (ש"מ"א יז:נו) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׂאֵל אֶתָּה בֶן מִי זֶה הָעֶלֶם, התם קרי ליה נער, הכא קרי ליה עלם! הכי קא אמר ליה: הלכה נתעלמה ממך, צא ושאל בבית המדרש. שאל, אמרו ליה: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית. אקשי להו דואג כל הני קושייתא, אישתיקו.

בעי לאכרוזי עליה, מיד: +שמואל ב' י"ז+ וַעֲמָשָׂא בֶן אִישׁ וְשָׁמוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר בָּא אֶל אַבְיִגַּל בַּת נָחָשׁ, וְכַתִּיב: +דברי הימים א' ב'+ [וְאַבִּי עֲמָשָׂא] יִתְרַ הַיִּשְׂמַעֲאֵלִי! אמר רבא: מלמד, שחגר חרבו כישמעאל ואמר: **כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב, כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית...**

מכל מקום קשיא! הכא תרגמו: +תהלים מ"ה+ **כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מְלֶכֶת פְּנִימָה**